

Η γειτονιά της πόλης

(Βιβλίο «Της γλώσσας ρόδι και ροδάνι, σελ. 24 – 27)

Οι εγκλίσεις του ρήματος

1. Διαβάζω και μαθαίνω.

- **Εγκλίσεις** λέγονται οι διάφορες μορφές που παίρνει το ρήμα για να φανερώσει αυτό που θέλει να εκφράσει κάποιος (το υποκείμενο). Οι εγκλίσεις είναι τρεις:

η οριστική, η υποτακτική και η προστακτική.

- **Η οριστική** φανερώνει αυτό που σημαίνει το ρήμα σαν **κάτι βέβαιο και πραγματικό.**

Παίρνει άρνηση δε(ν). Η οριστική σχηματίζεται σε όλους τους χρόνους.

Για παράδειγμα: Το Σάββατο *θα πάω* μια εκδρομή. *Δε μαγείρεψε* η μαμά.

(βέβαιο, πραγματικό).

- **Η υποτακτική** φανερώνει αυτό που σημαίνει το ρήμα σαν **κάτι που θέλουμε ή περιμένουμε**

να γίνει. Παίρνει άρνηση να μη(ν). Σχηματίζεται παίρνοντας ένα από τα μόρια: ας, να. Επίσης

μπορεί να πάρει έναν από τους συνδέσμους: για να, όταν, αν, εάν, άμα, πριν κ.ά. Έχει τρεις χρόνους: ενεστώτα, αόριστο και παρακείμενο.

Για παράδειγμα: *Ας ξεκουραστούμε* λίγο (αυτό που θέλουμε να γίνει).

Να μην ξεχάσεις (αυτό που θέλουμε να γίνει).

Όταν φτάσω, θα σου τηλεφωνήσω (αυτό που περιμένουμε να γίνει).

- **Η προστακτική** φανερώνει αυτό που σημαίνει το ρήμα σαν **προσταγή, επιθυμία, ευχή.** Έχει άρνηση μη(ν). Έχει μόνο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο.

Έχει μόνο δύο χρόνους: ενεστώτα και αόριστο.

Για παράδειγμα: *Κοίταξέ* με (προσταγή). *Μη φωνάζετε* (προσταγή).

Βοήθησέ με, σε παρακαλώ (επιθυμία). *Πήγαινε* στο καλό, γιε μου (ευχή).

2. Να βάλεις τα ρήματα που βρίσκονται στο παρακάτω πλαίσιο στη σωστή στήλη.

πριν νυκτώσει, δεν έφαγα, να μη σε ξαναδώ, τραγουδήσαμε, μη μιλάτε, θα κολυμπήσω, είχε κοιμηθεί, ας περπατήσουμε, προχώρα, διάβαζε, να προσέχεις, φυτέψτε

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
.....
.....
.....
.....

3. . Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα με τα ρήματα που σου δίνονται, όπως το παράδειγμα.

Οριστική	Υποτακτική		Προστακτική	
	Ενεστώτας	Αόριστος	Ενεστώτας	Αόριστος
στρώνω	να στρώνεις να στρώνετε	να στρώσεις να στρώσετε	στρώνε στρώνετε	στρώσε στρώστε
κλαδεύω
ράβω
παίζω

4. Να γράψεις σε ποια έγκλιση βρίσκονται τα ρήματα των προτάσεων.

α) Αποφασίσαμε να μην πούμε στον πατέρα αυτό που έγινε.

(.....), (.....)

β) Τα καυσαέρια μολύνουν την ατμόσφαιρα (.....).

γ) Ανοίξτε τα παράθυρα. Θα σκάσουμε από τη ζέστη (.....)

(.....).

δ) Μην ποτίζετε κάθε μέρα τα λουλούδια. Δε χρειάζεται. (.....),

(.....).

ε) Ο Ανδρέας είπε ψέματα για να γλιτώσει την τιμωρία (.....),

(.....).

5. Να ξαναγράψεις τις πιο κάτω προτάσεις βάζοντας τα ρήματα στις άλλες εγκλίσεις.

- Οριστική: Γράφουμε το όνομά μας στο τετράδιο με ωραία γράμματα.

Υποτακτική:

Προστακτική:

- Οριστική: Δεν πετάμε τα σκουπίδια στις όχθες των ποταμών και των λιμνών.

Υποτακτική:

Προστακτική:

